

למה יהושע וכלב קדעו בגדיהם?

Why Did Yehoshua and Kalev Rend Their Clothes?

(1) במדבר יג:ז-יז

(ז) וישלח אתם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אלהים עליו זה בנגב ועליתם את ההר: (ח) וראיתם את הארץ מה הוא ואת העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אסרוב: (ט) ומה הארץ אשר הוא יושב בה הטובה הוא אסרעה ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים: (כ) ומה הארץ השמנה הוא אסרזה הישבה עין אסאין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בפורי ענבים: (כא) ויעלו ויתרו את הארץ ממדבר צן עד רחב לבא חמת: (כב) ויעלו בנגב ויבאו עד חברון ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק וחברון שבע שנים נבנתה לפני עזן מצרים: (כג) ויבאו עד נחל אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישאהו במוט בשנים ומן התאנים: (כד) למקום שהוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר פרתו משם בני ישראל: (כה) וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום: (כו) וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל אל מדבר פארן קדשה וישבו אתם דבר ואת כל העדה ויראום את פרי הארץ: (כז) ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה: (כח) **אפס** כיעזו העם הישב בארץ והערים בצורות גדולות מאד וגם ילדי הענק ראינו שם: (כט) עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבוי והאמורי יושב בהר והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן: (ל) ויהם כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה: (לא) והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו: (לב) ויצאו דבת הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל לאמור הארץ אשר עברנו בה לתור אותה ארץ אכלת יושביה הוא וכל העם אשר דר אינו בתוכה אנשי מדות: (לג) ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונחי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם: (לד) ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא: (לז) וילנו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו אלהים כל העדה לורמתנו בארץ מצרים או במדבר הזה לורמתנו: (לח) ולמה ה' מביא אתנו אל הארץ הזאת לנפל בחרב נשינו וטפנו יהיו לבז הלוא טוב לנו שוב מצרימה: (לד) ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש ונשובה מצרימה: (ה) ויפל משה ואהרן על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל: (ו) ויהושע בן נון וכלב בן יפנה מן התתרים את הארץ קדעו בגדיהם: (ז) ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמור הארץ אשר עברנו בה לתור אותה טובה הארץ מאד מאד: (ח) אסחפץ בנו ה' והביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר הוא זבת חלב ודבש: (ט) אך בה' אל תמרו ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר עלם מעליהם וה' אתנו אל תיראום: (י) ויאמרו כל העדה לרגום אתם באבנים וכבוד ה' נראה באהל מועד אל כל בני ישראל:

וראיתם את הארץ מה הוא ואת העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אסרוב:

כיעזו העם הישב בארץ... וגם ילדי הענק ראינו שם: עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבוי והאמורי יושב בהר והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן:

ומה הארץ אשר הוא יושב בה הטובה הוא אסרעה ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים:

והערים בצורות גדולות מאד

ומה הארץ השמנה הוא אסרזה

אנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה:

הישבה עין אסאין

וראום את פרי הארץ:

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ

ויבאו עד נחל אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישאהו במוט בשנים ומן התאנים:

מבנה הרב-שיח

(כז) וַיִּסְפְּדוּלוּ וַיֹּאמְרוּ בָּאֵנוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הוּא וְזֶה־פְרִיָּהּ: (כח) אָפֶס כִּי־עוּ הָעַם הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ וְהַעֲרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם־יְלָדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם: (כט) עַמְלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב וְהַחֲתִי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב בְּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב עַל־הַיַּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן: (ל) וַיְהִי כִלְבָב אֶת־הָעַם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה נַעֲלֵה וּרְשָׁנוּ אֹתָהּ כִּי־יָכוֹל נִכְלָהּ: (לא) וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נִכְלָה לַעֲלוֹת אֶל־הָעַם כִּי־חָזֵק הוּא מִמֶּנּוּ: (לב) וַיֵּצֵאוּ דְבַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אֶרֶץ אֲכָלֹת יוֹשְׁבֵיהָ הוּא וְכָל־הָעַם אֲשֶׁר־רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשִׁי מַדּוּת: (לג) וְשָׁם רָאִינוּ אֶת־הַנְּפִילִים בְּנֵי עֵנָק מִן־הַנְּפִילִים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחַגְבִּים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם: (א) וְתִשָּׂא כָל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעַם בְּלִילָה הַהוּא: (ב) וַיִּלְנוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֵלֵהֶם כָּל־הָעֵדָה לֹרְמַתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בְּמִדְבַר הַזֶּה לֹרְמַתְנוּ: (ג) וְלָמָּה ה' מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְנַפֵּל בְּחָרֹב נַשִּׁינוּ וְטַפְּנוּ יְהוּ לָבוֹ הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרַיִם: (ד) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו נִתְּנָה רֵאשִׁי וְנִשׁוּבָה מִצְרַיִם: (ה) וַיַּפֵּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָל־קְהַל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ו) וַיְהִי שִׁעַ בְּיָרְדֵן וְכָל־בְּרִי־פְנֵה מִן־הַתְּרִים אֶת־הָאָרֶץ קָרְעוּ בְּגָדֵיהֶם: (ז) וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עֵדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד: (ח) אַסְחֲפֹץ בָּנוּ ה' וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנִתְּנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר־הוּא זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ: (ט) אַךְ בָּה' אֶל־תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם אֶל־תִּירְאוּ אֶת־עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמוֹנוּ הֵם כֹּר עֲלֵם מִעֲלֵיהֶם וְה' אִתָּנוּ אֶל־תִּירָאֵם: (י) וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה לְרֹגֹם אֹתָם בְּאֲבָנִים

פסוק

(2) בראשית מז, טו-טז

(טו) וַיִּתְּנָם הַכֹּסֶף מִצְרַיִם וּמִצְרַיִם כָּנְעָן וַיִּבְאוּ כָל־מִצְרַיִם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר הִבְהַלְנוּ לָחֶם וְלָמָּה נִמּוֹת נִגְדָךְ כִּי אָפֶס כָּסֶף: (טז) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הִבּוּ מִקְנֵיכֶם וְאַתְּנָה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפֶס כָּסֶף:

(3) במדבר כב, לה

וַיֹּאמְרוּ מִלֵּאךְ ה' אֶל־בְּלַעַם לֵךְ עִם־הָאֲנָשִׁים וְאַפֶּס אֶת־הַדְּבַר אֲשֶׁר־אָדַבְר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תִּדְבַר וַיֵּלֶךְ בְּלַעַם עִם־שְׂרֵי בְלָק:

(4) במדבר כג, יג

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּלָק לְכֵה־נָא אֹתִי אֶל־מְקוֹם אַחַר אֲשֶׁר תִּדְבָּרְנוּ מִשָּׁם אָפֶס קִצְעוּ תִּדְבָּר וְכִלּוֹ לֹא תִדְבָּר וְקִבְּנוּ־לִי מִשָּׁם:

(5) דברים טו, ד

אָפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה־בְּךָ אֲבִיזָן כִּי־בָרַךְ יִבְרַכְךָ ה' בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נִתְּן־לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ:

(6) דברים לג, יז

בְּכוֹר שׁוֹרְזוֹ הַדָּד לֹא וְקִרְנֵי רֵאֶם קִרְנָיו בְּהֵם עַמִּים יִגָּח וַיַּחֲדוּ אָפֶס־אֶרֶץ וְהֵם רַבְבוֹת אִפְרָיִם וְהֵם אֶלְפֵי מִנְשֵׁה:

(7) מל"ב יד, כו

כִּי־דָבָה ה' אֶת־עֵינֵי יִשְׂרָאֵל מִדָּה מְאֹד וְאַפֶּס עֲצוֹר וְאַפֶּס עֲזוּב וַאֲיִן עֲזָר לְיִשְׂרָאֵל:

(8) ישעיהו מה, ו

לְמַעַן יִדְעוּ מִמְזֻרַח־שִׁמְשׁ וּמִמַּעַרְבָּה כִּי־אָפֶס בְּלַעֲדֵי אֲנִי ה' וַאֲיִן עוֹד:

(9) משלי כו, כ

בְּאָפֶס עֲצִים תִּכְבְּדֵה־אִשׁ וּבְאֲיִן נִרְגָּז יִשְׁתַּק מְדוּן:

קריעת בגדי'ם

10 עזרא ט, א-ט

(א) וככלות אלה נגשו אלי השרים לאמר לא נבדלו העם ישראל והכהנים והלוים מעמי הארצות כותעבתיהם לפני עני החתי הפרזי היבוסים העמני המאבי המצרי והאמרי: (ב) כי נשאו מבגתיים להם ולבניהם והתערבו זרע הקדש בעמי הארצות ויד השרים והסגנים היתה במעל הזה ראשונה: (ג) וכשמעו את הדבר הזה קרעתי את בגדי ומעילי ואמרטה משער ראשי וזקני ואשבה משומם: (ד) ואלי יאספו כל חרד בדברי אלהי ישראל על מעל הגולה ואני ישב משומם עד למנחת הערב: (ה) ובמנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי ואכרעה על ברכי ואפרשה כפי אלהי: (ו) ואמרתי אלהי בשתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך כי עונתינו רבו למעלה ראש ואשמתנו גדלה עד לשמים: (ז) מימי אבותינו אנחנו באשמה גדלה עד היום הזה ובעונתינו נתנו אנחנו מלכינו כהנינו ביד מלכי הארצות בחרב בשבי ובבזה פנים פנים היום הזה: (ח) ועתה כמעט דגע היתה תחפה מאתו ה' אלהינו להשאיר לנו פליטה ולתת לנו יתד במקום קדשו להאיר עינינו אלהינו ולתתנו מחיה מעט בעבדתנו: (ט) כי עבדים אנחנו ובעבדתנו לא עזבנו אלהינו ויטעלינו חסד לפני מלכי פדס לתת לנו מחיה לדומם את בית אלהינו ולהעמיד את חרבתינו ולתת לנו גדר ביהודה ובירושלם:

11 בראשית לז, כט

וישב ראובן אל הפוד והנה איניוסף פבור ויקרע את בגדיו:

12 בראשית לז, לד

ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים:

13 שמ"א טו, כז-ל

(כז) ויסב שמואל ללכת ויחזק בכנף מעילו ויקרע: (כח) ויאמר אליו שמואל קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך: (כט) וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם: (ל) ויאמר חטאתי עתה כבדני נא נגד זקני עמי ונגד ישראל ושוב עמי והשתחויתי לה' אלהיך:

14 מל"א יא, כט-לא

(כט) ויהי בעת ההיא וירבעם יצא מירושלם וימצא אתו אחיה השילני הנביא בדרך והוא מתכסה בשלמה חדשה ושניהם לבדם בשדה: (ל) ויתפש אחיה בשלמה החדשה אשר עליו ויקרעה שנים עשר קרעים: (לא) ויאמר לירבעם קח לך עשרה קרעים כי כה אמר ה' אלהי ישראל הנני קרע את הממלכה מיד שלמה ונתתי לך את עשרה השבטים:

15 מל"א כא, כז

ויהי כשמע אחאב את הדברים האלה ויקרע בגדיו וישם שק על בשרו ויצום וישכב בשק ויהלך אט:

16 מל"ב כב, י-יג

(י) ויגד שפן הספר למלך לאמר ספר נתן לי חלקיה הכהן ויקראהו שפן לפני המלך: (יא) ויהי כשמע המלך את דברי ספר התורה ויקרע את בגדיו: (יב) ויצו המלך את חלקיה הכהן ואת אחיקם בן שפן ואת עכבור בן מיכיה ואתו שפן הספר ואת עשיה עבד המלך לאמר: (יג) לכו דרשו אתה' בעדי ובעד העם ובעד בליהודה על דברי הספר הנמצא הזה כי גדולה חמת ה' אשר היא נצתה בנו על אשר לא שמעו אבותינו על דברי הספר הזה לעשות ככל הכתוב עלינו: